

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Iñaki Arratibel Zurutuza

*Ataun,
Gipuzkoa
(1933)*

Aurkibidea

Biografia

Ataungo San Gregorio auzoko Sariartegarakoa baserrian jaioa. Aita jaiotetxe berekoa zuen, eta ama Lauztiberri baserrikoa. Bederatzi senidetan zortzigarrena, gazterik hasi zen basoan lanean eta beti izan du basolana gustuko. Basoko lanaz gain, ordea, hogeita hamar urtez egin du lan fabriketan. Txikitan etxean entzuten zituzten zenbait ipuin kontatu dizkigu.

Zintak

ATA-017

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Artetxe, Miren
- **Data:** 2011-08-11
- **Iraupena:** 60 min
- **Euskarria:** Audio Analog
- **Kodifikatzailea:** Elexpuru, Juan Martin

Pasarteak

1. Gaztaina zaharrak galdu eta berririk landatu ez

- **Erref:** ATA-017/002
- **Iraupena:** 0:02:03. **Hasi:** 00:03:12. **Bukatu:** 00:05:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

Aita mandazain ibiltzen zen. Hazienda handi samarra zuten. Dena soro eta belardi zen orduan. Bera umea zela ez ez zen pinurik. Ondo zaindutako gaztaina arbolak zeuden, baina galduz joan ziren eta berririk ez zen jarri.

2. Inaurkina, otea eta su-egurra basotik

- **Erref:** ATA-017/003
- **Iraupena:** 0:02:25. **Hasi:** 00:05:15. **Bukatu:** 00:07:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

Garoa eta orbela (inaurkina) ekartzen zen basotik. Otea jo eta zaldi eta mandoei ematen zitzaien jateko. Etxerako egurra ere ekartzen zuten. Zazpi urte zituela jarri zuten ekonomika. Su-egurrik onena pagoa.

3. Ataunen ikazkin ugari

- **Erref:** ATA-017/004
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 00:07:40. **Bukatu:** 00:09:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

Ikazkin asko zegoen Ataunen. Garai hartan fabrika handiak ikatzarekin zebiltzan. Jakin egin behar da ikatza egiten. Eman beharreko pausoak. Egosi egin behar da, erre gabe.

4. Ikatzarekin zebiltzan lantegi handiak

- **Erref:** ATA-017/005
- **Iraupena:** 0:03:03. **Hasi:** 00:09:30. **Bukatu:** 00:12:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

Patziko 'Motza', Ataungo ikazkin famatua. Nafarrak ere asko ikazkinak, Leitza aldekoak, Amezkoarrak, barrankesak... Altos Hornos, Araiako fabrikak, Patricio, Orbegoza... saltzen zen ikatza.

5. Basoan lanean

- **Erref:** ATA-017/007
- **Iraupena:** 0:01:48. **Hasi:** 00:13:18. **Bukatu:** 00:15:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

Basoan lanean ibilitakoa da. Hogei urterekin hasi zen eta hogeita hamarrekin fabrika sartu arte ibili zen. Denetik egiten zuten, pinua sartu, bota eta zuritu. Pagoa ere asko lantzen zuten, gehien.

6. Zuhaitzak botatzen, atontzen eta garraitzen

- **Erref:** ATA-017/008
- **Iraupena:** 0:03:19. **Hasi:** 00:15:06. **Bukatu:** 00:18:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

Laburpena:

Pago lodiak botatzeak prestaketa-lan handia eskatzen du. "Ezpalsartu" egin behar da. Garbitu, zerraz ebakitzen hasi eta ziria sartu ebakia estutu ez dadin. Geroko lanak zeintzuk ziren. Idiak erabiltzen ziren zuhaitzak ateratzeko.

7. Baso-jabearekin tratua egin behar

- **Erref:** ATA-017/009
- **Iraupena:** 0:01:49. **Hasi:** 00:18:25. **Bukatu:** 00:20:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

Basoaren jabearekin egiten zuten tratua. Sail bat botatzeagatik hainbesteko bat ematen zion taldeari eta gero taldea konpondu behar zen banaketa egiteko. Aseguratuta ibiltzen ziren.

8. Zuhaitz mota bakoitza noiz bota behar den

- **Erref:** ATA-017/010
- **Iraupena:** 0:03:34. **Hasi:** 00:20:14. **Bukatu:** 00:23:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

Zuhaitz mota bakoitzak du bere botatzeko garaia du. Badira ilberrikoak, pagoa edo alertzea, esaterako, baina gehienak ilbeherakoak dira. Hosto koskaduna duena ilbeheran, eta lisoa ilberrian. Altza maiatzeko ilberrian. Udazkena da zuhaitzak botatzeko garaia.

9. Suegurra ere bere garaian bota behar

- **Erref:** ATA-017/011
- **Iraupena:** 0:02:04. **Hasi:** 00:23:48. **Bukatu:** 00:25:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

Haritza ilbeheran botatakoa eta pagoa ilberrian, su-egurretarako ere. Hobeto egiten dute su.

10. Basoa maite du

- **Erref:** ATA-017/014
- **Iraupena:** 0:01:08. **Hasi:** 00:28:00. **Bukatu:** 00:29:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:

Basoa gustatzen zaio lñakiri. Fabrikan edo abereekin lan egitea baino nahiago izan du. Hori berezkoa omen da.

11. Aldaketa klimatikoaz

- **Erref:** ATA-017/015
- **Iraupena:** 0:01:22. **Hasi:** 00:29:08. **Bukatu:** 00:30:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Natura » Meteorologia

Laburpena:

Eguraldi aldaketa gertatzen ari dela diote baina orain ere izaten dira negu gogorak eta bigunak, lehenago bezalaxe. 1956an pinuak eta beste landare asko ihartu ziren.

12. Inguruko herrietara festara

- **Erref:** ATA-017/018
- **Iraupena:** 0:02:37. **Hasi:** 00:31:50. **Bukatu:** 00:34:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak

Laburpena:

Txikitan errekan ibiltzen ziren jolasean. Bere adineko askok dakite igerian. Nagusitu zirenean inguruko herrietara irteten hasi ziren: Etxarri, Beasain, Zaldibia...

13. Ataundarrei barre Etxarrin erdaraz ez jakiteagatik

- **Erref:** ATA-017/019
- **Iraupena:** 0:01:03. **Hasi:** 00:34:27. **Bukatu:** 00:35:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak

Laburpena:

Etxarrin barre egiten zieten Ataungoei erdaraz ez jakiteagatik. Goierri aldean gehixeago egiten zen euskaraz. Orain aldatuta daude gauzak.

14. Ataunen "deje" diferentea auzo batetik bestera

- **Erref:** ATA-017/020
- **Iraupena:** 0:02:05. **Hasi:** 00:35:30. **Bukatu:** 00:37:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:

Goierri ez da hizkera asko aldatzen, nahiz eta herri bakoitzekoari igartzen zaion. Ataunen ere auzotik auzora badira diferentziak. "Dejea" dute diferentea. Euskara ikaragarri aberatsa omen da.

15. Araitz-Azpirotz aldeko euskara, garbi-garbia

- **Erref:** ATA-017/022
- **Iraupena:** 0:02:15. **Hasi:** 00:39:50. **Bukatu:** 00:42:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:

Zegama aldekoiei berehala antz ematen die hizketan. Nafarroakoa diferentea da oso. Euskara garbi-garbia egiten da Araitz eta Azpirotz aldean. "Barrankesak" ezberdin egiten dute. Ataundar asko bizi da Etxarri aldean, eta alderantziz ere bai.

16. Mikeleteak arbitrioak kobratzen Lizarrustin

- **Erref:** ATA-017/023
- **Iraupena:** 0:01:15. **Hasi:** 00:42:05. **Bukatu:** 00:43:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Polizia
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak

Laburpena:

Bi erreal ordaindu behar izaten zituzten Nafarroan bizikletan sartzeagatik. Mikeleteak zeuden Lizarrustin arbitrioak kobratzen.

17. Ataundarrak "otsoak"

- **Erref:** ATA-017/024
- **Iraupena:** 0:00:43. **Hasi:** 00:43:20. **Bukatu:** 00:44:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Esaerak

Laburpena:

Goierriko herri bakoitzak du bere goitizena. Idiazabagoak "azeriak", Zeraingoak "xaguak", Zegamakoak "belak"... eta Ataungoak "otsoak".

18. Sorginaren istorioa

- **Erref:** ATA-017/025
- **Iraupena:** 0:02:30. **Hasi:** 00:44:03. **Bukatu:** 00:46:33

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

<p>Sorginaren istorioa kontatzen du. Mutila maitemindu da neska eder batez, baina sorgina ote den susmoa du. Haurgintza bat dela medio, haren susmoak baieztatuta geratzen dira.</p>

19. Jentilen istorioa

- **Erref:** ATA-017/027
- **Iraupena:** 0:01:51. **Hasi:** 00:47:34. **Bukatu:** 00:49:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

<p>Eibarko armek desagerrarazi omen zituzten sorginak. Jentilen istorio polita: jentilak baserri batera etortzen omen ziren gaixoa zaintzera. Oihal bat (sobrekama) ekartzen omen zuten, eta kendu nahi zieten baserrikoek...</p>

20. Astoa agertu zitzaion mutilaren historia

- **Erref:** ATA-017/029
- **Iraupena:** 0:01:04. **Hasi:** 00:50:00. **Bukatu:** 00:51:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

Behin mutil bat andregaia bisitatzera zihoan baina kexu zen lokatza handia zegoelako. Astoa agertu zitzaion eta haren gainean joan zen, baina...

21. Duque del Infantadok basoa bereganatu jentilak handik bidaltzeko baldintzaz

- **Erref:** ATA-017/031
- **Iraupena:** 0:01:38. **Hasi:** 00:51:42. **Bukatu:** 00:53:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

Laburpena:

Jentilak eta sorginak diferenteak ziren. Jentilak zibilizatu gabekoak omen ziren. Diotenez, militarrei eman zien herriak ehun urterako basoa, handik jentilak bidaltzeko baldintzarekin. Duque del Infantado-k bereganatu zuen basoa, eta gaur arte.

22. Mateo Txisturen elezaharra

- **Erref:** ATA-017/033
- **Iraupena:** 0:01:04. **Hasi:** 00:53:54. **Bukatu:** 00:54:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

Mateo Txistu meza ematen ari zela, erbia eta txakurrak elizan sartu ziren; apaiza meza utzi eta atzetik joan zen eskopeta hartuta.

23. "Bertan goxo"

- **Erref:** ATA-017/035
- **Iraupena:** 0:00:53. **Hasi:** 00:56:12. **Bukatu:** 00:57:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

Gauza guztiek hizketan zekiten denboran gertatutakoa. "Aurrerago eta goxoago" esaten zuen belarrak, eta aurrera eta aurrera joaten ziren ardiak...

24. Jentilen ipuinak-eta asko entzuten zituzten haurtzaroan

- **Erref:** ATA-017/037
- **Iraupena:** 0:00:23. **Hasi:** 00:59:37. **Bukatu:** 01:00:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:

Orain ez da jentilen ipuinik entzuten. Beren denboran artazuritzetan-eta egunero entzuten zituzten.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2025-11-23

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com